

Dansk-grønlandske relationer i et flerstemmigt perspektiv

Hvem bestemmer i dansk udenrigspolitik?

Præsident Trumps forslag om at overtage Grønland fremstår som både en udenrigspolitisk krise for Rigsfællesskabet og en udkrystallisering af relationerne mellem Danmark og Grønland. I denne artikel argumenterer jeg for, at vi bør være varsomme med at lade Grønlands position under krisen farve vores opfattelser af Rigsfællesskabets interne relationer og overse deres historie. Artiklen fremsætter en flerstemmig kor-allegori som en forståelsesramme til at studere Rigsfællesskabets ontologiske sikkerhed. Jeg

viser, at Rigsfællesskabets historie siden afkoloniseringen er kendetegnet af gentagende og progressive forhandlinger af den grønlandske status med det endelige mål om selvstændighed, som både Danmark og Grønland har fundet sig til rette i – ikke af kriser og konflikter om selvstændighedsspørgsmålet i sig selv. I dette lys fremstår 'krisen' i 2025-2026 som en fortsættelse af det dansk-grønlandske forhold og har ikke nødvendigvis dæmpet udsigten til Grønlands fremtidige selvstændighed.

Den amerikanske præsident Donald J. Trumps fascination af Grønland og hans tilnærmelser i 2019 og 2025-2026 har skærpet opmærksomheden på forholdet mellem Danmark og Grønland. Siden 2019 er ønsket om grønlandsk selvstændighed vokset, og "status quo er ikke længere en mulighed" (Danmarks Radio, 2025; Reimer-Johansen, 2025; Tidemann, 2025). Alligevel rykkede Grønland og Danmark tættere sammen i konfrontationen med Trump under fælles pressemøder og gennem stærke bekræftelser af Rigsfællesskabet (POV International, 2025; Chemnitz, 2026; Nielsen, 2026; Paulsen, 2026). Det efterlader os med en situation, der er svær at finde hoved og hale i: Hvorfor søgte Grønland ikke økonomiske gevinster og selvstændighed på baggrund af den nyvundne opmærksomhed? Hvorfor optrådte Danmark og Grønland pludselig med fælles front efter lang tids debat om placeringen af den udenrigspolitiske kompetence? Og hvordan hænger det sammen, at selvstændighedsønsker og betoning af fællesskabet kan eksistere sideløbende under truslen fra USA?

»» Ved at se mindre kategorisk og mere produktivt på konflikterne mellem Danmark og Grønland, bliver det tydeligt, at begge parter nærer tillid til hinanden og derfor kunne finde sammen for at modstå det amerikanske pres

I den danske debat fremstår konklusionen på januar 2026 utvetydig: Grønland har valgt Danmark (Lerhard, 2026; Seidelin og Søndergaard, 2026; Svane, 2026). Men lige så klart formidledes det grønlandske ønske om selvstændighed i danske medier i forbindelse med kryolit-, tvangsfjernelses- og

DAVID FOGHT-SØRENSEN
Stud.scient. pol.,
Institut for Statskundskab,
Københavns Universitet,
rjc717@alumni.ku.dk

spiralsagen i 2025. Hvis vi forstår enhver begivenhed som et spørgsmål om selvstændighed eller ej, kan vi ikke begribe Rigsfællesskabets interne relationer. Årsagerne til denne problematik kan måske findes i vores unuancerede forståelse af historien og i de dominerende teoretiske måder at opfatte relationer mellem nationer. Derfor foreslår jeg i dette bidrag at operere med et flerstemmigt perspektiv på dansk-grønlandske relationer, der sætter den nuværende geopolitiske krise i kontekst af den længerevarende udvikling af relationen. Til at konceptualisere denne flerstemmighed drager jeg på indsigter fra teorien om ontologisk sikkerhed og studier af substater. Forstår man Rigsfællesskabet som et kor af stemmer, opstår et væld af mulige relationer, harmonier og disharmonier inden for samme fællesskab. Enhver ny sang er arrangeret af en ny konstellation af stemmer, og over tid kommer koret til at synge både unisont og nærmest kakofonisk. Ved at se mindre kategorisk og mere produktivt på konflikterne mellem Danmark og Grønland, bliver det tydeligt, at begge parter nærer tillid til hinanden og derfor kunne finde sammen for at modstå det amerikanske pres. Men hvis det får os til at tro, at der skal føres en fælles dansk-grønlandsk udenrigspolitisk linje fra i dag, risikerer vi at skade den flerstemmige relation, der er bygget op over lang tid. På trods af de forskellige stemmer holder koret sammen, indtil det en dag måske ophører med at eksistere, og dets stemmer finder nye konstellationer i andre kor.

Kor og stemmer: Et nyt perspektiv på Rigsfællesskabsrelationer

Trumps ambitioner om at erhverve Grønland er blot et ud af en række nyere eksempler på, at aktører i international politik opererer med en mere geopolitisk dagsorden end tidligere. En geopolitisk tid fører til et skærpet fokus på de mest magtfulde aktører. I et sådant magtperspektiv bliver trusler mod småstater opfattet som store udenrigspolitiske kriser, der må løses af statsoverhoveder og centrale udenrigsministerier. I januar 2026 blev det tydeligt udkrystalliseret, at Kongeriget Danmark forekommer som en samlet enhed i udenrigspolitiske anliggender, især i den internationale presse, hvor brugen af betegnelsen 'Kongeriget Danmark' er taget kraftigt til (Lerhard, 2026). Men hvordan efterlader sådan en analyse rum for begivenhedernes hovedpersoner, grønlænderne? Rigsfællesskabet repræsenteredes til mødet med vicepræsidenten J.D. Vance og udenrigsminister Marco Rubio af både udenrigsminister fra Naalakkersuisut Vivian Motzfeldt og Lars Løkke Rasmussen. Det vidner om en noget mere 'rodet' relation end på overfladen; en relation, der også indebærer en historie om danske svigt siden kolonialismen og forhandlinger om overgangen til det Grønland, der er i dag. 'Krisen' bør ikke blot ses som vedrørende Danmark og USA, men også som en begivenhed i udviklingen af relationerne i Rigsfællesskabet. Hvis vi skal redde trådene ud og forstå, hvor Rigsfællesskabet står efter januar 2026, må vi fokusere på dets historiske flerstemmighed.

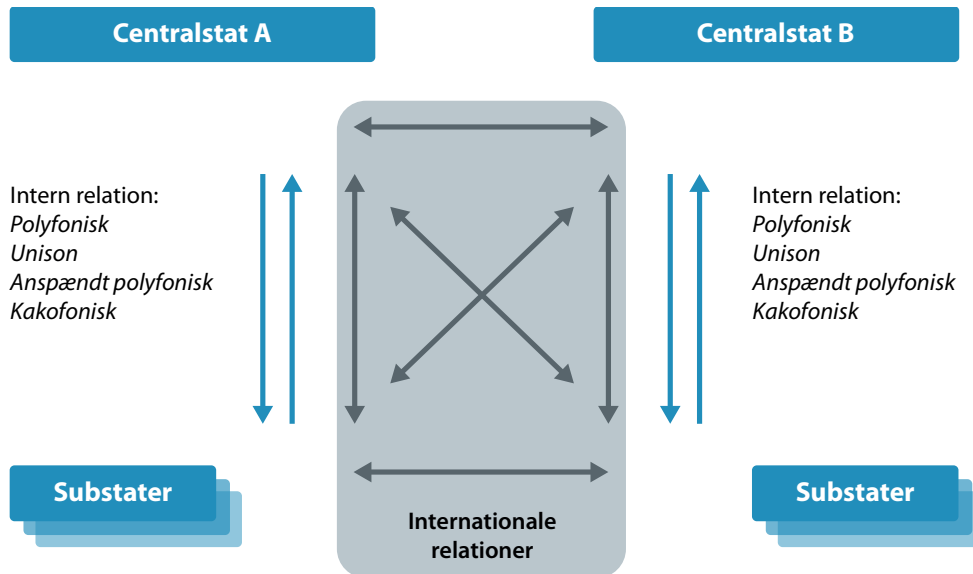
Til dette formål præsenterer jeg korsangen som en allegori over relationerne mellem substater og centralstater. Jeg fremfører en opfattelse af begivenhederne som en pludseligt initieret social forhandling af relationerne mellem

folk snarere end en magtbaseret konflikt mellem *stater*. Der er i sagens natur flere folk, regioner og substater i verden, end der er stater, og derfor er det værd at (videre-)udvikle pluralistiske perspektiver, der rummer relationer mellem folk (Adler-Nissen og Gad, 2014; Prinsen, 2017; Baldacchino, 2018; Berg og Vits, 2020). Et udgangspunkt er at se staten som en 'polyfon' (multivokal) enhed (Duchacek, 1984: 19; eller som multi-level i Hocking, 1999). Som koret, synger stater aldrig med én, men altid med flere stemmer.

Det teoretiske udgangspunkt for et polyfont perspektiv på substater og centralstater i international politik finder jeg ved at bringe det i dialog med ideen om, at stater søger ontologisk sikkerhed (OS) i sine internationale relationer. Analyser af OS, finder deres grundlæggende teoretiske argument hos Giddens: Stater opretholder deres selvforståelse igennem en stabil rutinisering af deres sociale relationer (Giddens, 1994; Mitzen, 2006; Steele, 2008: 2). Staten er ontologisk sikker, når den kan regne med sine relationer til andre stater, og på den måde konstituerer stater hinanden gensidigt. En implikation er, at stater søger ontologisk sikkerhed ved at anvende angstkontrollerende mekanismer, når deres selv-'sikkerhed' er udfordret for eksempel ved at justere narrativer om deres identitet (Steele, 2008: 2-5; Mälksoo, 2015). For ontologisk usikre enheder kan det føre til umiddelbart desperat udenrigspolitik (i Mitzens (2006) analyse klyngede USA og Sovjetunionen sig til et våbenkapløb, som de hver især kunne regne med under den kolde krig), mens man i en ontologisk sikker tilstand bedre kan kontrollere forandringer i sine relationer, som det for eksempel foregår i internationale institutioner (Browning og Joenniemi, 2017). Ontologisk sikkerhed lader os forstå, hvorfor mange diplomatiske ressourcer benyttes til at pleje relationer både til konkurrenter og allierede og er blevet brugt til en række udenrigspolitiske analyser (Mitzen og Larson, 2017). Metodisk gør mange af disse bidrag brug af narrativanalyse, og drager forbindelser mellem stater og regeringers fortællinger om identitet, minder og visioner og deres selvforståelser (Steele, 2008; Berenskötter, 2011, 2014; Ejodus, 2023).

I min brug af konceptet er det vigtigste at fremhæve, at ontologisk sikkerhed ikke kun søges mellem stater, men virker på alle niveauer af kollektive identiteter. Der er intet naturligt i, at staten har et samlet narrativ. Indenfor staten findes forskellige narrativer, der hver især kan være knyttet til bestemte områder eller kulturer og mere eller mindre i strid med den centrale regering (Berenskötter, 2014; Spirin, 2024). Men narrativerne åbnes ikke for regioner og substater i litteraturen, og der er ikke altid fokus på, hvordan de er resultatet af diskursive forhandlinger. Enhver centralstat forholder sig altså til sine interne og eksterne relationer. Som koret består den indadtil af flere stemmer, der kan harmonisere forskelligt, men den plejer også relationer med ligeledes polyfone stater i et komplekst relationelt netværk, hvori international politik udfolder sig (Berenskötter, 2014). Ved at spore relationerne mellem internationale politiske subjekters narrativer kan vi altså forsøge at forstå deres søgen efter ontologisk sikkerhed i deres relationer både indadtil og udadtil (Figur 1).

Figur 1: Relationer mellem centralstater, substater og internationale relationer

Note: Blå refererer til politiske subjekter med narrativer; Grå refererer til internationale relationer mellem subjekter, der søger ontologisk sikkerhed

Substater kan acceptere centralregeringens narrativer eller udfordre dem (Spirin, 2024: 27). Med denne observation fremsætter jeg nedenfor fire forskellige relationer (Figur 2), hvor nationale og subnationale narrativer kan mødes og brydes. Deres karakter og udtalthed kan variere i det uendelige, og det er ikke givet, at de står i noget konfliktfyldt forhold til hinanden; tværtimod kan de, så vidt de er stabile og forudsigelige, være med til at skabe politisk og psykisk stabilitet for begge parter i overensstemmelse med den forståelsesramme fra OS, jeg har præsenteret ovenfor.

Det *polyfoniske* forhold er kendetegnet ved en gensidig forståelse af staten som en pluralistisk aktør. Statens minder er et aggregat af substaters historier, og forskelligheder komplementerer hinanden (Prinsen, 2017). Under *unison* forhold deler substat og stat et fælles narrativ om statens identitet. Lokale minder og historier subsumeres under det fællesnationale narrativ. Et sådant forhold vil formentlig eksistere oftere i relativt homogene lande, der af geografiske eller kulturpolitiske årsager har meget tilfælles med den centrale regering. Unisono narrativer kan også være tvungne, hvis det substatslige område nægtes en stemme som under kolonialismen.

Andre forhold mellem substat og centralstat er potentielt mere konfliktfulde. Disse relationer er kendetegnet af, at de centrale narrativer i højere grad udfordres af substaternes. De kan forekomme i *anspændt polyfoniske* relationer, hvor både centralstat og substat påpeger statens pluralisme, men er uenige om, hvorvidt det bør føre til yderligere autonomi eller ej. Det *kakofoniske* forhold er yderst konfliktfyldt, og formentlig uholdbart som relation over tid. Centralstatens narrativ kvæler lokale narrativer ved at eliminere separatistiske elementer fra nationalnarrativet. Substatens narrativ er modsat – den er sin

egen del af den samlede stat og uafhængighed. Det er en situation uden samklang, hvor både substaten og centralstaten synger med hver deres stemme i disharmonier, der ofte er endt i undertrykkelse.

Figur 2: Konfliktniveauer, narrativer og substater

Forhold	Konfliktniveau	Centralt narrativ	Substater
<i>Polyfonisk</i>	Lavt, <i>harmonisk</i>	Substaternes forskelligheder udgør en pluralistisk stat.	Fortiet/stum eller støtter aktivt narrativet ved at fremme sine egne <i>dèle</i> af det samlede narrativ.
<i>Unison</i>	Lavt	Samlende narrativer, der vægter overensstemmelserne mellem statens enheder.	Fortiet/stum eller støtter aktivt narrativet ved at fremme narrativer om at være en del af en større stat.
<i>Anspændt polyfonisk</i>	Højt, <i>disharmonisk</i>	Forskelligheder indenfor staten. En eller flere delstater/-regioner kan være i uafhængighedskamp, og regeringens pluralistiske narrativ bløder det op.	Kæmper imod ved at fremsætte egne narrativer.
<i>Kakofonisk</i>	Højt	Den centrale regering fremsætter et samlende narrativ, der inkluderer separatistiske enheder.	Kæmper imod centralmagtens narrativ ved at fremsætte egne narrativer.

Dansk-grønlandske relationer fra kolonialismen til Trumps trusler

Fra det grønlandske perspektiv er spørgsmålet om amerikansk 'ejerskab' forbundet med en kolonihistorie og om Grønlands tiltagende stemme gennem transformationen til hjemmestyre og selvstyre med det endelige mål om selvstændighed. Analyseret som to politiske subjekter, der er afhængige dels af sikre relationer til andre, dels af relationerne til hinanden, sporer jeg reaktionen på Trumps tilnærmelser med den historiske udvikling in mente for at give et mere nuanceret billede af, hvad der skete i relationen i januar 2026. På baggrund af artiklens forståelsesramme diskuterer jeg derefter, hvordan det er en fejlslutning at tro, at det grønlandske selvstændighedsønske er blevet dæmpet for fremtiden.

Grønland som dansk koloni: En sang uden stemmer

Grønland blev permanent koloniseret efter Hans Egedes mission i 1700-tallet, og siden 1774 havde den danske stat koloniadministrationen gennem Den Kongelige Grønlandske Handel. Perioden under kolonistyre er kendetegnet af en unison dansk opfattelse og en fortieelse af grønlandske stemmer. Grønland blev set som dansk ejendom både strategisk, ressource- og identitetsmæssigt. Danmarks identitetspolitik i Grønland var tvedelt mellem på den ene side at omvende grønlænderne til evangelisk-luthersk kristendom og fremme dansk kultur ved for eksempel den tvungne fejring af den danske konges fødselsdag

og på den anden side fortsat at oplære grønlandske børn i de traditionelle fangstmetoder (Arøe, 1788; Rud, 2017: 57-60; Instrux for Grønland, 1782, 2025; Ægteskabsbetingelser i Grønland, 1753, 2025). Samtidig lod den visse dele af det grønlandske samfund være uforandret, og det økonomisk rentable fangererhverv måtte bestå. Den grønlandske levevis blev genstand for etnografiske og antropologiske undersøgelser blandt polarforskere, men det fik aldrig karakter af et stærkt grønlandsk modnarrativ. I stedet blev den etnografiske viden om grønlandsk tradition indlejret og anvendt i koloniale reformer fra slutningen af det 18. århundrede, der underbyggede det koloniale projekt (Rud, 2017: 33-7; 49-50). En del af dette projekt var at skabe en grønlandsk elite af grønlandsk-dansk etnisk blandede personer (Rud, 2017: 55-68). Mens det etnisk grønlandske folk som følge af koloniseringen hverken havde rettigheder eller muligheder nok til at ytre modstand mod de dominerende danske opfattelser af det grønlandske territorie, kom den fordanskede elite til at bestride administrerende poster (Rud, 2017: 99-109).

Den danske fortælling om Grønland var unison på trods af at udnytte forskellene mellem dansk og grønlandsk kultur. For selvom grønlændernes traditionelle fangstmetoder var centrale for kolonimagtens udnyttelse, var den koloniale ejerskabsfortælling unison i sin kerne. Grønland var et dansk område, og de grønlandske goder tilfaldt Danmark. Danskerne sang en kolonial vise, og grønlænderne var centralt placeret i koret, men fortielsen af den grønlandske stemme var visens essentielle komponent.

Afkoloniseringen: Begyndelsen på og cementeringen af Rigsfællesskabets flerstemmighed

Anden verdenskrigs afslutning markerede begyndelsen på en global afkoloniseringsbølge. Afkoloniseringen var blandt førende grønlandske politikere først og fremmest en anledning til at sikre grønlænderne lige borgerrettigheder med danskerne, snarere end formel løsrivelse (Rud, 2017: 121): ”Her vil vi gerne benytte vor egen nyligt erhvervede bestemmelsesret til et initiativ til at knytte Grønland fast til moderlandet” (Lynge, 1952). Denne dominerende opfattelse af afkoloniseringen i Grønland handlede om lighed på trods af forskellighed. Selvom det var en kritik af kolonialismens uligheder, var det også et narrativ, der lagde vægt på at bevare forbindelsen med Danmark i en polyfonisk relation, hvorimod det danske narrativ fortsat var kolonialt. Efterhånden som grønlandske stemmer kom til orde blev den dansk-grønlandske relation altså mere og mere kakofonisk, men da begge parter lagde vægt på forbindelsen mellem folkene, fik afkoloniseringen, der fulgte det internationale pres i FN i 1945 sin egen form i modsætning til løsrivelsestendensen, da Grønland blev formelt integreret i den danske stat som et amt i 1953 (Jerris, 2024). Formel afkolonisering var uundgåelig under kakofoniske relationer, men samhørighed og selvstændighed følges paradoksalt ad i Rigsfællesskabets historie.

Snarere end at blive overladt mere til sig selv efter afkoloniseringen, blev Grønland med dets status af amt pludseligt tættere knyttet til Danmark og

udsat for danisering. Ideen om præserveringen af grønlandsk fangerkultur svandt ind, efterhånden som erhvervsfiskeriet tog over, og Danmark indførte økonomisk politik og socialpolitik efter dansk forbillede i Grønland (Rud, 2017: 122-7). Daniseringen satte således en ny udvikling af konflikt i gang i det dansk-grønlandske forhold. Den kakofoniske relation forsvandt ikke med Grønlands formelle indlemmelse i Danmark.

Perioden med grønlandsk tilfredshed over at have opnået formelt ligestilling med danskerne varede ikke længe. Med ontologisk sikkerhed-teori kan vi forstå perioden; Grønland fandt sig i udgangspunktet til rette i den nye stabile relation til Danmark, men, efterhånden som deres status som amt blev cementeret, voksede modet på at modificere relationen til fordel for større autonomi. Den grønlandske fortælling var aldrig, at det grønlandske folk var dansk – tværtimod søgte man lighed mellem forskellige folk – og en tiltagende kritik af daniseringen fik fat i 60'erne og 70'erne (Rud, 2017: 125). I denne periode samlede inuitiske folk sig i Nuuk om charteret bag Inuit Circumpolar Council (1980), der arbejder for at sikre inuitiske rettigheder med konsultativ status på området for oprindelige folk i FN og permanent deltagelse i Arktisk Råd. Organisationen fungerede som en ny grønlandsk identitetsmarkør (for en gammel identitet) og som et eksempel på, at det grønlandske folk søgte nye internationale fora at hævde deres stemme i.

Hjemmestyreordningen i 1979 blev udløst af uenigheden om EU-medlemskab og opstod som en konsekvens af, at det danske narrativ gradvist konvergerede mod det grønlandske. Kakofonien, der førhen bestod af det enstemmige danske daniserende narrativ og den grønlandske insisteren på pluralisme, blev afløst af en mindre konfliktfuld relation, da hjemmestyreordningen cementerede de nu mere polyfoniske relationer mellem Danmark og Grønland ved lov (Jakobsen og Larsen, 2024: 14-6). I 1990'erne og 00'erne fortsatte bevægelsen mod øget grønlandsk autonomi (Ferdinand o.a., 2020; Jakobsen og Larsen, 2024). Det seneste klare nedslagspunkt kom med selvstyreloven i 2009, hvor Grønland fik mulighed for at hjemtage de fleste sagsområder, fik flere udenrigspolitiske beføjelser, herunder retten til at blive hørt i den udenrigspolitiske beslutningsproces og muligheden for at opnå selvstændighed ved folkeafstemning. Men ønsket om selvstændighed har også efterfølgende været til stede i Grønland. Den danske kolonialisme og daniseringen bliver stadig undersøgt, og de seneste års sager om tvangssterilisation, tvangsfjernelser, sprog, stereotypiseringer og kryolit gør det klart, at den dansk-grønlandske relation endnu er til forhandling, og at øget uafhængighed fortsat er et mål for grønlænderne.

I denne artikels fortolkningsramme kan vi forstå hele perioden siden hjemmestyret som en vekslen mellem polyfoniske og anspændt polyfoniske relationer. Der er ikke længere uenighed om det danske og det grønlandske folks forskellighed, men variationer opstår som mindre udbrud af konflikter, når der opstår uenigheder om den formelle relation mellem de forskellige politiske fællesskaber. Relationen bærer således fortsat præg af den paradoksale samhørighed/selvstændighed-debat (Adler-Nissen og Gad, 2014). På papiret

fremstår den umage, især i sammenligning med andre postkoloniale relationer rundt om i verden, men den fungerer betryggende for begge politiske fællesskaber, fordi der hele tiden sker en gradvis forhandling af relationen, der giver både Danmark og Grønland tid til at finde sig til rette i nye institutionelle arrangementer.

2019-2026: Trump og et dansk-grønlandsk vendepunkt?

Rigsfællesskabets relationer blev for alvor tryktestet, da Trump luftede ideen om en amerikansk erhvervelse af Grønland før sit statsbesøg i Danmark i 2019. Formand for Naalakkersuisut Kim Kielsen afviste prompte, at Grønland skulle være til salg. Også Mette Frederiksen var klar i mælet og understregede, at Grønland er grønlandsk, og at hun fandt hele diskussionen absurd (Heinrich o.a., 2025: 226). Statsministeren lagde vægt på Grønlands selvbestemmelsesret inden for Rigsfællesskabet ved at udtale sig side om side med Kim Kielsen og ved senere at henvise Kim Kielsens udtalelser som sine egne svar på verdenspressens spørgsmål og med den fælles linje lykkedes det Mette Frederiksen, som det statsoverhoved Donald Trump formelt tiltalte, at dæmpe krisen over et telefonopkald. Trumps statsbesøg blev aflyst og hændelsesforløbet afsluttet uden videre internationale følger. Rigsfællesskabets udenrigspolitik falder under dansk bemyndigelse, og det har løbende skabt kontroverser mellem danske regeringer og det grønlandske hjemme- og selvstyre, men ikke desto mindre viste de koordinerede afvisninger af Trump i 2019 styrken i det polyfoniske forhold mellem Danmark og Grønland.

Episoden øgede opmærksomheden på Grønland, men lod ikke til at have ændret den længerevarende veksel mellem den polyfoniske og den anspændt polyfoniske relation mellem Danmark og Grønland. Snarere tjente den til at genbekræfte den fredeligt polyfoniske relation i et Rigsfællesskab, hvor to forskellige parter nød godt af at stå sammen overfor den amerikanske trussel. I teoretiske termer bestyrkede episoden gensidigt den grønlandske og den danske ontologiske sikkerhed, hvilket gjorde det lettere at kontrollere overraskelsen over ændringen i den fælles relation til USA. Både i den interne relation mellem Danmark og Grønland og i Rigsfællesskabets eksterne relationer stod det ellers komplicerede Rigsfællesskab klart. Men tiden mellem Trump-interventionerne var præget af nye gnidninger mellem Danmark og Grønland. I denne periode var forholdet i Rigsfællesskabet igen mere anspændt polyfonisk. Selvstændighedskampagnerne voksede igen i Grønland, sideløbende med at spiralsagen, tvangsfjernelsessagen, sprogsagen og kryolitsagen blev afdækket i medierne. 'Krisen' i 2019 ser altså ikke ud til at have ændret på relationerne mellem Danmark og Grønland, der er kendetegnet af løbende forhandlinger mellem det polyfoniske og det anspændt polyfoniske.

I 2025-2026 vendte Trump-administrationen tilbage med fornyet styrke til emnet med udmeldingen: "USA mener, at ejerskab og kontrol med Grønland er absolut nødvendig for national sikkerhed og frihed i hele verden" (Heinrich o.a., 2025: 246). I sin essens forløb krisen ikke så anderledes fra i 2019, da den ser ud til at være blevet dæmpet af fælles udmeldinger fra Mette Frederik-

sen og Jens-Frederik Nielsen og Vivian Motzfeldts møder med J.D. Vance og Marco Rubio og NATO-generalsekretær Mark Rutte henholdsvis flankeret af Lars Løkke Rasmussen og Troels Lund Poulsen. Signalværdien i fælles udmeldinger og mødedeltagelse ser ud til at have givet pote på omtrent samme måde som i 2019. Inden for artiklens forståelsesramme ser begivenhederne igen ud til at bekræfte den moderne polyfoniske/anspændt polyfoniske relation mellem Danmark og Grønland.

Hvor står relationerne i Rigsfællesskabet?

To vigtige forhold i 2025-2026 gav anledning til de opfattelser af konsekvenserne for den dansk-grønlandske relation, der er karakteristiske for dækningen af relationerne i Danmark. Set isoleret skaber de en sort-hvid fortælling om grønlandske selvstændighedsønsker, som kan blusse op og fuldstændigt fordufte med jævne mellemrum. Men set i lyset af analysen af Rigsfællesskabs flerstemmige historie, fremstår denne opfattelse både unuanceret og potentielt problematisk for Rigsfællesskabets fremtidige udvikling.

For det første udviste flere grønlandske politikere interesse for de amerikanske tilnærmelser end det var tilfældet i 2019. Kuno Fencker (Naleraq) mødte Trump-støtter i Kongressen i Washington og argumenterede for, at Danmark skulle holde sig uden for forhandlingerne, og formændene for både Siumut og Naleraq, Jensen og Broberg, var begge anderledes positivt stemt efter præsidentens første udmeldinger i december 2024 end i 2019 (Heinrich o.a., 2025: 246-7; Thomsen og Stein, 2025). Den amerikanske delegations besøg i Grønland og deres invitation til det årlige hundeslædeløb lod til at så mere tvivl om den grønlandske position og er også udtryk for, at amerikanerne har justeret deres tilgang mere til den grønlandske selvstændighedsbevægelse end i 2019. Den anden udvikling var Jens Frederik Niensens udtalelser på et pressemøde forud for Motzfeldt og Rasmussens møde med Vance og Rubio. Her gjorde han det klart, at Grønland ”vælger NATO, Kongeriget Danmark og EU”. Det var denne udmelding, der fik danske meningsdannere til at rose Grønland for at stå ved deres tilhørsforhold (Svane, 2026).

Som isolerede mediebegivenheder var de med til at understøtte opfattelsen af konflikter i Rigsfællesskabet som sort/hvide spørgsmål om selvstændighed. Først at Grønland var interesseret i amerikansk erhvervelse, og siden at Nielsen endeligt valgte Rigsfællesskabet til på vegne af Grønland i januar 2026. Tværtimod passer det ind i den længerevarende spænding mellem samhørighed og selvstændighed i det grønlandske narrativ, og det bør ikke overraske, at begge inklinationer er til stede sideløbende i den grønlandske debat. Selvstændighedsønsket har aldrig forladt dagsordenen, men der er situationer, for eksempel når Grønland kommer under internationalt pres, hvor det falder i baggrunden. Ser man samlet på forløbet, og sætter det i kontekst af Rigsfællesskabets historie, forekommer det mere som kontinuitet og en bekræftelse af den polyfoniske/anspændt polyfoniske relation end som en krise, der udgjorde et vendepunkt. Den klare udmelding om Grønlands valg af Rigsfæl-

lesskabet fungerede som en kontrollerende mekanisme for både Danmark og Grønland, der kunne gå til mødet med rene linjer og ontologisk sikre positioner. Men Grønland valgte et flerstemmigt Rigsfællesskab, hvori det har vist sig muligt at genforhandle relationen inkrementelt over tid.

Flerstemmighed fremover

Hvis vi i Danmark forstår Niensens kommentarer som et mere endeligt valg af Danmark, og dermed glemmer det vedvarende grønlandske selvstændighedsønske, risikerer vi hurtigt at ende i en konfliktfuld kakofoni når ønsket om selvstændighed kommer tilbage på dagsordenen. I en sådan situation bliver relationen uundgåeligt mere usikker, fordi det bryder med måden, vi er vant til at forhandle relationen mellem nationerne. Rigsfællesskabets styrke ligger i muligheden for løbende genforhandlinger og en gradvis tilvæning. Det har fungeret, fordi relationen over tid har svinget mellem at være polyfonisk og anspændt polyfonisk. Den fælles forståelse for, at Grønland over tid bevæger sig mod selvstændighed, er afgørende for denne funktion, fordi konflikter ikke har handlet om selvstændighed eller ej, men snarere om vejen dertil.

➤➤ **Hvis Danmark og Grønland må stå sammen for at modstå tilnærmelserne, hvordan bliver der så plads til Rigsfællesskabets interne forhandlinger?**

Den fremtidige udenrigspolitiske linje i Rigsfællesskabet må igen rumme plads til selvstændige grønlandske stemmer. Men hvordan bevarer vi flerstemmigheden under amerikanske trusler og pres fra udenlandske virksomheder, der søger adgang til det grønlandske territorie? Hvis Danmark og Grønland *må* stå sammen for at modstå tilnærmelserne, hvordan bliver der så plads til Rigsfællesskabets interne forhandlinger? Forløbet i begyndelsen af 2026 har ganske rigtigt vist, at der er stor styrke i at kunne finde sammen om politiske udmeldinger, når truslen er størst. Men det bør ikke forlede os til at tro, at det er den eneste vej frem. Tværtimod viser reaktionen netop, at der på trods af et anspændt forhold, var tillid nok i relationen mellem Danmark og Grønland til at kunne lægge en klar linje.

Det er på grund af det ontologisk sikre udgangspunkt, at man har kunnet koordinere dansk-grønlandske modsvar og finde opbakning fra EU og allierede. Derfor bør man også have tillid til at lade Grønland tage sine egne positioner igen, når støvet lægger sig. I det lys er den kommende arbejdsgruppe på embedsmandsniveau et positivt udfald, der kan sikre grønlandske stemmer internt i forhandlingerne. Selvom Danmark har størst udenrigspolitisk kompetence, må vi nu have erkendt, at udenrigspolitik (i bred forstand), der gælder Grønlands status, næppe kan føres ensidigt fra København. Med selvstyreloven har Grønland krav på at blive hørt i udenrigspolitiske sager, der vedrører Grønland, og fuld kompetence i sager, der udelukkende vedrører overtagne grønlandske sagsområder. I beslutningsprocessen er flerstemmigheden således institutionelt og normativt forankret.

Men at sikre Grønlands udenrigspolitiske stemme er, som Trumps tilnærmelser har udkrystalliseret, ikke kun et spørgsmål om formelle interne procedurer, men også om udenrigspolitiske udmeldinger, interviews og symbolik. Både formelt og uformelt træffer koret beslutninger om deres materiale, øver og finpudser og optræder i forskellige kontekster. I praksis skal flerstemmigheden sikres i alle disse sammenhænge. Der skal være plads til debatten om Rigsfællesskabet, USA's interesse og Grønlands fremtid i Grønland. Det ville være et fastfrysende tilbageskridt for de dansk-grønlandske relationer, hvis vi forventede klare fælles udenrigspolitiske linjer fra nu af. Det kræver tillid og større villighed til at lade Grønland træffe deres egne beslutninger, når for eksempel undergrunden igen kommer på dagsordenen. Den 'belejlige' reaktion er at ville skærpe kontrollen med Grønland og dets ønsker for at bevare en samlet front. Men det ville være et brud med de hidtidige normer i Rigsfællesskabet, legitimere Trump og Vances fortælling om dansk kolonialisme og besværliggøre Grønlands muligheder for at håndtere den nyvundne globale interesse og hævde deres stemme ved at danne deres egne forbindelser til de nyåbnede konsulater fra EU, Frankrig og Canada. Alt sammen vigtige elementer i at styrke den grønlandske (og dermed også danske) sag, hvis amerikanerne en dag beslutter at udfordre den grønlandske suverænitet endeligt.

Relationen vil blive anspændt igen, men det skal den kunne holde til, hvis tilliden skal bevares. Rigsfællesskabets nyere historie viser den bemærkelsesværdige evne til at forhandle relationerne efter disse uenigheder. Tilliden og den ontologiske sikkerhed i Rigsfællesskabet består netop i, at man i mødet med en fælles trussel *kan* finde tryghed i en fælles front, selvom man er klar over, at uenighederne lurer om hjørnet. Polyfonien i relationen er det vigtigste at sikre for begge parter. Det kræver tillid og en fortsættelse af forhandlingsvilligheden i Rigsfællesskabet, hvis pendulet fortsat skal kunne svinge mellem anspændte og sammentømrede polyfoniske situationer. Hvis vi lader os betage af ideen om Kongeriget Danmark som en samlet enhed, glemmer vi, at det historisk stabiliserende forhold i den dansk-grønlandske relation er muligheden for at forhandle og modificere Grønlands status, så arbejdet mod den selvstændighed, grønlænderne i sidste ende ønsker, foregår på en måde, der lader begge parter justere langsomt og bevarer ontologisk sikkerhed og stabilitet i relationen.

Referencer

- Adler-Nissen, Rebecca og Ulrik Pram Gad (2014), "Introduction: Postimperial sovereignty games in the Nordic region", *Cooperation and Conflict*, 49(1): 3–32.
- Arøe, Immanuel (1788), "Uddrag fra koloniassistent Arøes dagbog om kongekost, 29. januar 1788", https://danmarkshistorien.lex.dk/Uddrag_fra_koloniassistent_Ar%C3%B8es_dagbog_om_kongekost,_29._januar_1788.
- Baldacchino, Godfrey (2018), "Mainstreaming the study of small states and territories", *Small States & Territories*: 3–16.
- Berenskötter, Felix (2011), "Reclaiming the Vision Thing: Constructivists as Students of the Future 1: Reclaiming the Vision Thing", *International Studies Quarterly*, 55(3): 647–68.
- Berenskötter, Felix (2014), "Parameters of a national biography", *European Journal of International Relations*, 20(1): 262–88.
- Berg, Eiki og Kristel Vits (2020), "Exploring de facto state agency: negotiation power, international engagement and patronage", i G. Baldacchino og A. Wivel, red., *Handbook on the Politics of Small States*. Cheltenham: Edward Elgar, pp. 379–94.
- Browning, Christopher S. og Pertti Joenniemi (2017), "Ontological security, self-articulation and the securitization of identity", *Cooperation and Conflict*, 52(1): 31–47.
- Chemnitz, Aaja (2026), *Aaja Chemnitz, Inuit Ataqtigiit* | Facebook. www.facebook.com/aajachemnitzlarsen/posts/pfbid0WQFSmsvJuMndHDHMD53uQt2weeP-VgFcNdMbocAM8vvX1B2JobUuvJk3mZzaDD2l?locale=da_DK.
- Danmarks Radio (2025), *Ny måling: Kun få danskere støtter fuld selvstændighed til Grønland, DR*. www.dr.dk/nyheder/politik/ny-maaling-kun-faa-danskere-stoetter-fuld-selvstaendighed-til-groenland.
- Duchacek, Ivo D. (1984), "The International Dimension of Subnational Self-Government", *Publius*, 14(4): 5–31.
- Ejdus, Filip (2023), "Ontological security and the politics of memory in international relations", i Maria Mälksoo, red., *Handbook on the Politics of Memory*, Edward Elgar Publishing, pp. 31–45.
- Ferdinand, Malcom, Gert Oostindie og Wouter Veenendaal (2020), "A global comparison of non-sovereign island territories: the search for 'true equality'", *Island Studies Journal*, 15(1): 43–66.
- Giddens, Anthony (1994), *Modernitetens konsekvenser*, oversat af S.S. Jørgensen, København: Hans Reitzels Forlag.
- Heinrich, Jens, Mira Kleist, Jo Maria og Bo Lidgaard (2025), *Grønland: en rejse fra de tidligste tider til et moderne samfund*, København: Lindhardt og Ringhof.
- Hocking, Brian (1999), "Patrolling the 'frontier': Globalization, localization and the 'actorness' of non-central governments", *Regional & Federal Studies*, 9(1): 17–39.
- Jakobsen, Uffe og Henrik Larsen (2024), "The development of Greenland's self-government and independence in the shadow of the unitary state", *The Polar Journal*, 14(1): 9–27.
- Jerris, Frederik B. (2024), "Constructing decolonisation: the Greenland case and the birth of integration as decolonisation in the United Nations, 1946–1954", *European Journal of International Relations*, 30(3): 671–96.
- Lerhard, Johanne (2026), *'Kongeriget Danmark' er stukket helt af i medierne, Politiken - Den levende avis*. <https://politiken.dk/kultur/art10703217/%E2%80%99Kongeriget-Danmark%E2%80%99-er-stukket-helt-af-i-medierne>.
- Lyng, Augo (1952), "Augo Lyng: Grønlands fremtidige statsretlige stilling, 1952", *Danmarkshistorien*, https://danmarkshistorien.lex.dk/Augo_Lyng_Gr%C3%B8nlands_fremtidige_statsretlige_stilling,_1952.
- Mitzen, Jennifer (2006), "Ontological Security in World Politics: State Identity and the Security Dilemma", *European Journal of International Relations*, 12(3): 341–70.
- Mitzen, Jennifer og Kyle Larson (2017), "Ontological Security and Foreign Policy", i J. Mitzen og K. Larson, *Oxford Research Encyclopedia of Politics*, Oxford University Press.
- Mälksoo, Maria (2015), "Memory must be defended: Beyond the politics of mnemonic security", *Security Dialogue*, 46(3): 221–37.
- Nielsen, Jens-Frederik (2026), *Jens-Frederik Nielsen | Facebook*, www.facebook.com/Jensfrederiknielsen-demokraatit/posts/pfbid0DzGNJTXz9QSPVZF-GjwbjR84H5TcSABrHG3C1edMxmfoIVTXCf6fdn7gHtACVoxRl.
- "'Om Giftermaal' 1782" (2025). *Danmarkshistorien*, https://danmarkshistorien.lex.dk/Uddrag_af_'Instrux_for_Gr%C3%B8nland'_%E2%80%9CCom_Giftermaal%E2%80%9D,_19._april_1782.
- Paulsen, Joachim Talbro (2026), *Ved siden af statsministeren slår Jens-Frederik Nielsen det helt fast: Grønland vælger NATO, Kongeriget Danmark og EU, Berlingske*. www.berlingske.dk/indland/ved-siden-af-statsministeren-slaar-jens-frederik-nielsen-det-helt-fast-groenland-vaelger-nato-kongeriget-danmark-og-eu.
- POV International (2025), "Jens-Frederik Nielsen: Grønland vil styrke båndene til Danmark" *POV International*, 1 april. <https://pov.international/povoverblik/jens-frederik-nielsen-groenland-vil-styrke-baandene-til-danmark/>.
- Prinsen, Gerard (2017), "'This is who we are': Non-self-governing islands crafting a new sovereignty through five mechanisms and four drivers", *Annual Report on Global Islands 2017, The 21st Century Maritime Silk Road, Islands Economic Cooperation Forum*, pp. 143–64.
- Reimer-Johansen, Tørtia og Trine Juncher-Jørgensen (2025), *Múte B. Egede om meningsmåling: Status quo er ikke en mulighed, Sermitsiaq*, www.sermitsiaq.ag/sam

- fund/mute-b-egede-om-meningsmaling-status-quo-er-ikke-en-mulighed/2192432.
- Rud, Søren (2017), *Colonialism in Greenland: Tradition, Governance and Legacy*, Cham: Springer.
- Seidelin, Lisa og Britta Søndergaard (2026), *Efter måneders anspændt forhold omfavner Grønland rigsfællesskabet*, Kristeligt Dagblad, 15. januar, www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/efter-maaneders-anspaendt-forhold-om-favner-groenland-rigsfaellesskabet.
- Spirin, Artem (2024), *Fortifying Border Memories - Memory Politics in the Post-Soviet Russian North*, Ph.D. The Arctic University of Norway (UIT).
- Steele, Brent J. (2008), *Ontological Security in International Relations*. 1. udg. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203018200>.
- Svane, Elisabeth (2026), *Elisabet Svane: Det var på tide, at Grønlands regeringschef meldte sig ind i rigsfællesskabet*, *Politiken - Den levende avis*. <https://politiken.dk/internationalt/art10688523/Det-var-p%C3%A5-tide-at-Gr%C3%B8nlands-regeringschef-meldte-sig-ind-i-rigsf%C3%A6llesskabet>.
- Thomsen, Claus Blok og Stein, Emilie (2025), *Forsker om nationalistisk selvstændighedsparti i Grønland: »Nu må vi se, om Naleraq får en jordskredssejr«*, *Politiken - Den levende avis*. <https://politiken.dk/danmark/art10318151/%C2%BBNu-m%C3%A5-vi-se-om-Naleraq-f%C3%A5r-en-jordskredssejr%C2%AB>.
- Tidemann, Daniel (2025), *Ny måling: Grønlænderne ville stemme for selvstændighed i dag, men med et markant forbehold*, *Berlingske*, www.berlingske.dk/politik/ny-maaling-groenlaenderne-ville-stemme-for-selvstaendighed-i-dag-men-med-et-markant-forbehold.
- “Ægteskabsbetingelser i Grønland 1753” (2025), *Danmarkshistorien*, https://danmarkshistorien.lex.dk/%C3%86gteskabsbetingelser_i_Gr%C3%B8nland,_22._marts_1753.